Burgemeester
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B. Scheffer	**Datum**	19 juni 2025
E-mail	bernd.scheffer1@utrecht.nl	**Kenmerk**	30583360
Type brief	Actualiteit	**Onderwerp**	Nadere informatie naar aanleiding van het politieoptreden bij de ontruiming Drift 13
Bijlage(n)	feitenrelaas politie	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Op 19 mei jl. vond een bezetting plaats van het universiteitsgebouw aan de Drift 13. Nadat de actievoerders geen gehoor gaven aan herhaalde verzoeken van de Universiteit Utrecht om het pand vrijwillig te verlaten, is na afstemming en overeenstemming in de driehoek - op verzoek van de universiteit en onder gezag van de officier van Justitie - door de politie tot beëindiging van de bezetting overgegaan.

U bent hierover eerder geïnformeerd via mijn brief van 20 mei en tijdens het vragenuur op 22 mei. Mede naar aanleiding van vragen en zorgen van uw raad over het optreden van de politie, heb ik u toegezegd de raad voorafgaand aan het commissiedebat van 26 juni hierover nader te informeren. De afgelopen periode heb ik, samen met de driehoek, verschillende gesprekken gevoerd over het optreden. Zo heb ik een open en goed gesprek gehad met een aantal politieagenten die aanwezig was bij het optreden in en rondom het pand. Ook heeft de driehoek gesproken met vertegenwoordigers van de belangrijkste politievakbonden. Uit deze gesprekken is nogmaals naar voren gekomen hoe professioneel de politie ook onder moeilijke omstandigheden haar taken uitvoert en opvat.

Feitenrelaas
De politie heeft, op mijn verzoek, een feitenrelaas opgesteld over het verloop van het optreden. Dit treft u als bijlage bij deze brief aan.

Uitgangspunten van het optreden
In de voorbereiding van het optreden ter beëindiging van de bezetting is binnen de driehoek zorgvuldig stilgestaan bij het handelingskader. Zoals altijd is het uitgangspunt dat geweld zoveel mogelijk wordt voorkomen en dat primair wordt ingezet op een vreedzame beëindiging van het strafbare feit, via de-escalerende en gefaseerde maatregelen. De toepassing van geweld (waaronder dwang), is pas aan de orde wanneer vrijwillige medewerking uitblijft en andere middelen onvoldoende effect sorteren. Hierbij vindt de geweldsaanwending op haar beurt ook proportioneel, subsidiair en gefaseerd plaats.

Het beëindigen van deze bezetting bracht voor de politie een complex spanningsveld met zich mee: enerzijds de opdracht om een strafbaar feit te beëindigen (waarvan actievoerders ondanks meerdere vorderingen aangaven niet vrijwillig te stoppen), anderzijds de voortdurende inzet om daarbij zo min mogelijk dwang en geweld toe te passen. In alle fasen is geprobeerd geweldgebruik te vermijden;

helaas maakten de gedragingen van een deel van de actievoerders dat dwang en kortdurend geweld op enkele momenten onvermijdelijk werden.

Bestuurlijke reflectie op de toepassing van geweld
De driehoek heeft het optreden zorgvuldig geëvalueerd. Centraal in die evaluatie stond het spanningsveld dat in dit soort situaties altijd aanwezig is: enerzijds het streven om geweldgebruik tot het uiterste te vermijden, anderzijds het feit dat actief fysiek verzet een optreden zonder dwang nagenoeg niet mogelijk maakt. In dit soort situaties kunnen politiemensen geconfronteerd worden met veiligheidsrisico's, waaronder fysiek geweld, onvoorspelbaar groepsgedrag en bedreigingen. De politie heeft binnen dit spanningsveld steeds het geweldgebruik beperkt tot wat strikt noodzakelijk was. Hoewel het optreden begrijpelijkerwijs door sommigen als heftig kan worden ervaren, heeft de politie binnen de wettelijke, beleidsmatige en operationele kaders geopereerd.

Commissie Geweldsaanwending
De Commissie Geweldsaanwending heeft – overeenkomstig de geldende procedure - het toegepaste geweld getoetst. In deze commissie waarin ook leden van de buiten de politieorganisatie zitting hebben, zijn de geweldsregistraties beoordeeld, videobeelden onderzocht en is het aangewende geweld getoetst aan het toetsingskader[1]. De commissie heeft beoordeeld dat het toegepaste geweld in deze situatie voldoet aan het toetsingskader. Vanwege de vertrouwelijkheid kunnen de onderliggende stukken niet openbaar worden gedeeld.

Tot slot
Het demonstratierecht is een fundament van onze democratische rechtsstaat. In Utrecht wordt breed ruimte geboden voor het uitoefenen van dit recht, ook wanneer demonstraties confronterend of schurend zijn. Tegelijkertijd kent het demonstratierecht zijn grenzen wanneer strafbare feiten worden gepleegd, zoals het onbevoegd bezetten van gebouwen of het belemmeren van hulpdiensten.

De politie is in deze situatie overgegaan tot ontruiming nadat herhaalde oproepen tot vrijwillig vertrek zonder resultaat bleven. Daarbij is voortdurend gezocht naar de-escalatie. In enkele fasen kon toepassing van dwang en kortdurend geweld echter niet volledig worden vermeden. Als overheid blijven wij altijd gehouden om bij de inzet van geweld maximale zorgvuldigheid te betrachten, verantwoording af te leggen en te reflecteren. Dat past bij het vertrouwen dat de samenleving in het gezag moet kunnen stellen.

Hoogachtend,
Sharon A.M. Dijksma
Burgemeester van Utrecht,

[1] Het toetsingskader richt zich op de wettelijke vereisten van rechtmatigheid, subsidiariteit en proportionaliteit van de geweldsaanwending. Ook omvat het beginselen die voortvloeien uit het professioneel vakmanschap, zoals de-escalerend, zorgvuldig, respectvol optreden.